

Ivar Søndergaard
Skarrehagevej 4
7900 Nykøbing Mors

Dato: 20. december 2005
Journal nr.: 01.16.02G01/05-340
Deres j. nr.: 7a Jørsby By
Initialer: løj
Direkte tlf.: 99 70 70 74
E-mail: Teknik@morsoe.dk

Miljøgodkendelse af Jørsbyvej 2

Morsø Kommune har med brev af 29. september 2005 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrproduktionen Jørsbyvej 2 jf. § 33 i *miljøbeskyttelsesloven*¹ samt *bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed*² og senere ændringer.

Miljøgodkendelsen omfatter godkendelse af anlæg til husdyrproduktion på Jørsbyvej 2.

Husdyrproduktionen er godkendelsespligtig under listepunkt I 101.d) i bilag 1: *"Anlæg til husdyrproduktion for mere end 210 dyreenheder i slagtesvin (over 30 kg) (i)"*.

Til grund for Morsø Kommunes behandling af sagen, ligger ansøgning om miljøgodkendelse af 29. september 2005, VVM-screeningsafgørelse af 14. september 2005 og oplysninger givet på tilsyn på ejendommen den 24. oktober 2005. En miljøteknisk beskrivelse af virksomheden fremgår af bilag 1, mens Morsø Kommunes vurdering fremgår af bilag 2.

Miljøgodkendelsen omhandler kun de miljømæssige forhold efter *miljøbeskyttelseslovens* § 33. Ansøger har selv ansvaret for at indhente eventuelle godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning.

Miljøgodkendelsen skal revurderes efter 8 år.

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår

1. Generelt

Ejendommen skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for godkendelsen og som anført i godkendelsens beskrivelse af landbruget.

Ændringer i ejerforhold og ansvarshavende skal meddeles til Morsø Kommune.

¹Lovbekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 om miljøbeskyttelse.

²Bekendtgørelse nr. 943 af 16. september 2004 om godkendelse af listevirksomhed.

2. Produktionens omfang

Godkendelsen omfatter en husdyrproduktion på 9.100 stk. producerede slagtesvin fra 35 kg til 102 kg – 248,6 DE.

Husdyrproduktionen er godkendt til slagtesvin, og justeringer i vægtintervallet er tilladt, når den samlede produktionsstørrelse overholdes. Ændringer skal anmeldes til Morsø Kommune.

Én gang årligt skal ejer dokumentere husdyrproduktionens størrelse på Jørsbyvej 2. Dokumentation for overholdelse af husdyrproduktionens størrelse kan f.eks. ske ved udspecificering af gødningsregnskabet eller ved slagteriafregninger og indgå i virksomhedens grønne regnskab.

3. Lugt

Lugtemissionen fra husdyrproduktionen må ikke overstige 22.091 LE/s, beregnet efter "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", FMK 2002. Lugtemissionen fra staldene må i øvrigt ikke give anledning til væsentlige lugtgener hos naboer.

Hvis Morsø Kommune vurderer, at der forekommer væsentlige lugtgener fra staldene, skal virksomheden lade foretage en lugtmåling, målt ved afkastene på ejendommen, samt en spredningsberegning efter OML-modellen. Målelaboratoriet og analysen skal godkendes af Morsø Kommune. Hvis lugtmålingen viser, at den tilladte lugtemission fra staldene er overskredet, skal ejeren efterfølgende foretage lugtbegrænsende tiltag. Der kan kun kræves én lugtmåling om året.

Ejendommen og dens omgivelser skal renholdes, så lugtgener begrænses mest muligt. Der må ikke findes unødvendige våde områder og fast gødning på gulv og spalter.

Ventilationssystemet skal rengøres mindst 1 gang årligt.

Mindst 1 gang årligt skal ventilationssystemet gennem serviceeftersyn.

4. Støj

Virksomhedens bidrag til det ækvivalente korrigerede støjniveau dB(A), målt ved skel til nærmest liggende enkeltbolig, eller i 100 meters afstand fra driftsbygninger, må ikke overskride:

Dag: kl. 7.00 - 18.00: 55 dB(A)

Aften: kl. 18.00 - 22.00: 45 dB(A)

Nat: kl. 22.00 - 07.00: 40 dB(A)

Den maksimalværdi støjværdi i nattetimerne, må ikke overstige 55 dB(A) i ovennævnte afstand.

Hvis Morsø Kommune skønner, at der er støjgener fra driften af virksomheden, skal virksomheden for egen regning eftervise, at gældende støjkrav overholdes. Støjmålingen skal foretages af en akkrediteret støjmåler.

Støjmålingen kan højst kræves én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med Miljøstyrelsens Vejledning nr. 6/1984: "Måling af ekstern støj" og Miljøstyrelsens Vejledning nr. 3/1996: "Supplement til vejledning om ekstern støj fra virksomheder".

5. Husdyrgødning

Der skal være mindst 9 måneders opbevaringskapacitet på ejendommen.

6. Næringsstoffer

På udspretningsarealer, der ligger i område med særlige drikkevandsinteresser (OSD-område), må nitratudvaskningen til det nydannede grundvand ikke overstige 40 mg/l.

Nitratudvaskningen fra øvrige arealer (OD-område) må ikke overstige 50 mg/l til det nydannede grundvand.

Med henblik på at minimere udvaskningen af kvælstof til grundvand og overfladevand skal der hvert år dyrkes 19 ha med enten frøgræs eller vinterraps eller andre afgrøder som kan reducere kvælstofudvaskningen tilsvarende.

Fosforoverskuddet på ejendommens udspretningsarealer må ikke overstige 5,7 kg fosfor/ha beregnet som et gennemsnit over 5 år. Ejer skal dog til enhver tid nedbringe fosforoverskuddet fra det nuværende niveau vha. bedst tilgængelige teknologi, hvis det er muligt indenfor en økonomisk rimelig ramme.

Virksomheden skal minimum hvert 3. år indsende en handleplan for, hvad virksomheden faktisk gør og agter at gøre for at nedbringe fosforoverskuddet på ejendommens udspretningsarealer.

Overholdelse af vilkårene omkring næringsstoffer skal dokumenteres i virksomhedens grønne regnskab ved modelberegning, Simmelsgård III B eller tilsvarende.

7. Affald

Farligt affald, herunder olie- og kemikalieaffald, samt medicinrester, kanyler m.m., skal opbevares på befæstet og overdækket areal uden afløb.

Kanyler og medicinrester skal bortskaffes gennem I/S MOK, Thisted.

Animalsk affald, herunder selvdøde dyr og fostre, skal bortskaffes til godkendt destruktionsanstalt og opbevares i container eller overdækket med fast tæt overdækning, så der ikke opstår uhygiejniske forhold i tidsrummet inden afhentning.

9. Medicin og pesticider

Medicin og kanyler skal opbevares i aflåst skab.

Sprøjtemidler skal opbevares i et aflåst skab eller aflåst rum uden afløb.

8. Skadedyr

Der skal ved flueplage på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium. Rovfluer er omfattet af bestemmelserne.

10. Spildevand

Vask af maskiner m.m. skal foregå på vaskeplads indrettet i overensstemmelse med retningslinjerne, som de fremgår af Landbrugets Byggeblade, Dansk Landbrugsrådgivning.

12. Grønt regnskab

Der skal årligt udarbejdes Grønt Regnskab for bedriften svarende til programmet "Grønt Regnskab" udgivet af Landbrugets Rådgivningscenter, Skejby, 2001. Der skal anvendes den senest reviderede version.

Det grønne regnskab skal suppleres med dokumentation for, at vilkår under punkt 6 overholdes. Tiltag skal dokumenteres i det grønne regnskab.

Det grønne regnskab skal indsendes til Morsø Kommune, Teknisk Forvaltning én gang årligt senest 3 måneder efter regnskabsårets afslutning. Regnskabet skal foreligge første gang for regnskabsåret 2008.

Afslutning og klagevejledning

Godkendelsen vil blive offentliggjort ved annoncering i Morsø Folkeblad den 21. december 2005.

Godkendelsen kan påklages til Skov- og Naturstyrelsen inden 4 uger fra godkendelsens offentliggørelse. Eventuel klage skal være skriftlig og indsendes til Morsø Kommune, Teknisk Forvaltning, Jernbanevej 7, 7900 Nykøbing M. Efter klagefristens udløb videregiver Morsø Kommune klagen til Skov- og Naturstyrelsen.

Klageberettigede er ansøger, Viborg Amt samt enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Herudover er der i *miljøbeskyttelseslovens* §§ 99-100 angivet en række interesseorganisationer, som ligeledes er klageberettigede.

Godkendelsen er gældende, når klagefristen er udløbet under forudsætning af, at der ikke er indkommet klager. Søgsmål af denne godkendelse skal jf. *miljøbeskyttelseslovens* § 101 være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort.

Venlig hilsen

Børge Asferg
Stadsingeniør

Søren H. Jørgensen
Bygningsinspektør

Kopi til:

Morsø Landbrugscenter, Ringvejen 63, 7900 Nykøbing M
Viborg Amt, Skottenborg 26, 8800 Viborg
Arbejdstilsynet, Søndergade 16A, 7600 Skive
Embedslægeinstitutionen for Viborg Amt, Sct. Mikkelsgade 4,1, 8800 Viborg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Bilag 1: Miljøteknisk beskrivelse
Bilag 2: Morsø Kommunes vurdering

1 Bilag 1 Miljøteknisk beskrivelse

1.1 Ejerforhold

Ansøger og ejer er Ivar Søndergaard, Skarrehagevej 4, Hesselbjerg, 7900 Nykøbing Mors, CVR. Nr.: 75-89-03-11, P. nr.: 1.002.473.561. Matrikelnummer: 7a Jørsby By.

1.1 Oplysninger om virksomheden

Virksomheden er omfattet af listepunkt I 101.d) i bilag 1 i listebekendtgørelsen: "Anlæg til husdyrproduktion for mere end 210 dyreenheder i slagtesvin (over 30 kg) (i)".

1.2 Kort beskrivelse af det ansøgte projekt.

Der er tale om en udvidelse af en eksisterende slagtesvineproduktion fra 124,1 DE til 248,6 DE. Tidligere blev der produceret 4.500 slagtesvin fra 30-100 kg. Efter udvidelsen bliver der tale om en produktion af 9.100 slagtesvin fra 35–102 kg.

I forbindelse med udvidelsen opføres der en ny gyllebeholder på 1.732 m³ ved siden af den eksisterende gyllebeholder øst for staldanlægget. 2 ældre gyllebeholdere vest for det eksisterende staldanlæg sløjfes, og der opføres en ny slagtesvinestald på arealet på ca. 1.300 m².

De første 35 kg grise forventes indsat i stalden i løbet af sommeren 2006. Produktionen forventes at være på fuld styrke i løbet af årsskiftet 2006/2007.

1.3 Virksomhedens beliggenhed, udspretningsarealer og § 3-områder

Jørsbyvej 2 ligger i det åbne land ca. 0,5 km nordvest for Jørsby og 1,5 km nordøst for Dråby i et primært jordbrugsområde, jf. Kommuneplanen for Morsø Kommune 2000-2012 og i kystplanlægningszone, jf. Regionplan 2005 for Viborg Amt.

Udspretningsarealerne ligger dels nord for Dråby Vig, vest for Ejerslev Lyng og på Skarrehage. Området omkring Dråby Vig og området øst, nord og vest for den nordlige del af Mors er udpeget til internationale habitatområder (Natura 2000). En oversigt over ejendommens udspretningsarealer fremgår af tabel 1.

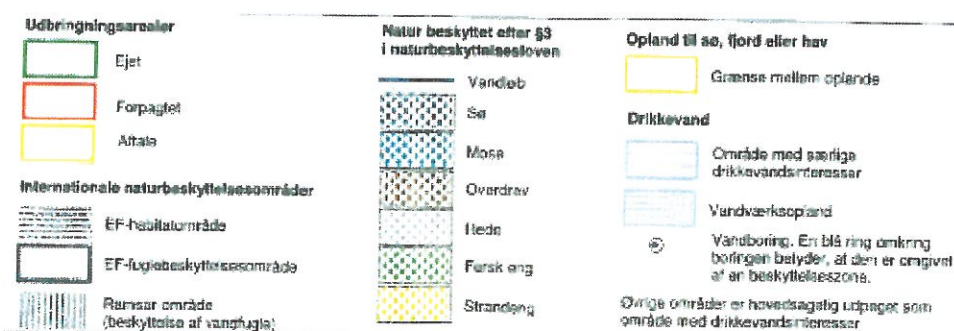
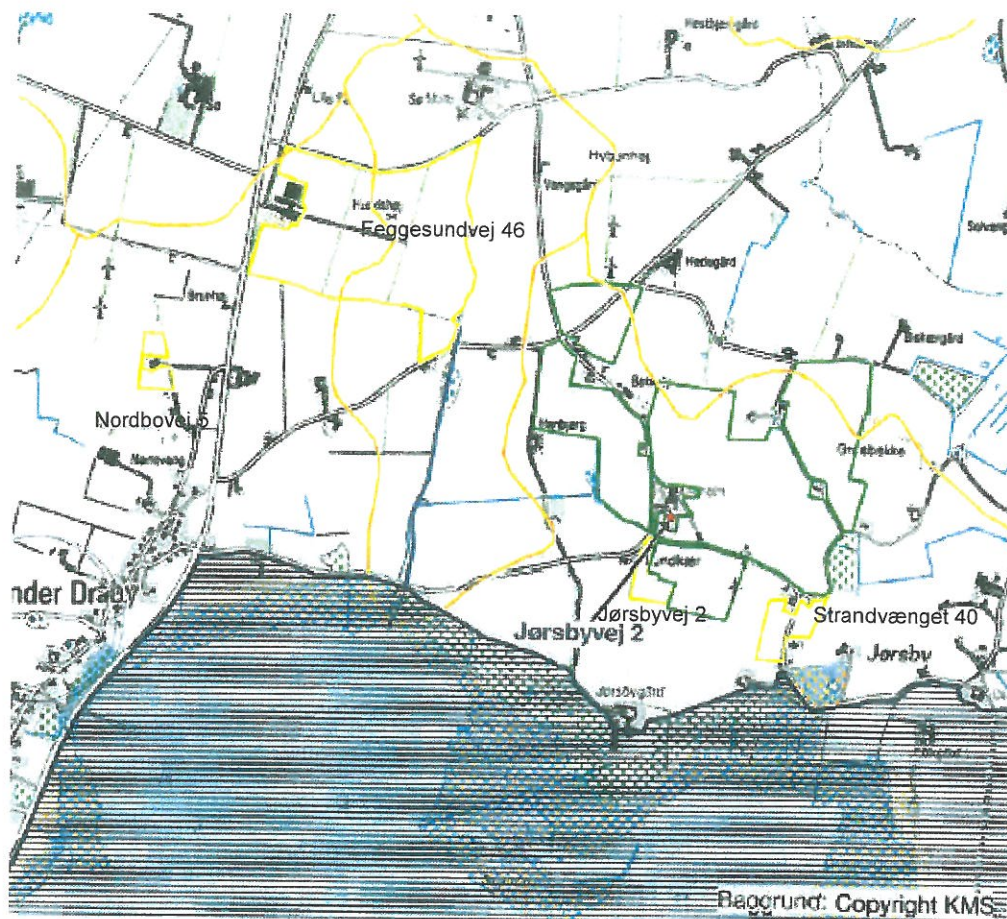
Tabel 1: Oversigt over bedriftens dyrehold og areal – efter udvidelse

Ejendomme	Harmoniareal (ha)
Jørsbyvej 2	66,07
Andre ejede ejendomme: Skarrehagevej 4	14,17
Forpagtninger: Lyngen 42	15,0
Skriftlige aftaler om udbringning af gylle:	
Strandvænget 40	4,5
Feggesving 7	22,0
Hesselbjergvej 31	22,0
Nordbovej 5	1,7
Feggesundvej 46	14,9
Lyngen 41	4,36
Eftersendes*	12,9
	82,36 i alt
I alt	177,7

* Ansøger mangler 12,9 ha til udspretning af gylle. Oplysninger om disse arealers placering eftersendes til kommune og amt. Ansøger er bekendt med, at de tilkomne arealer skal sendes til VVM-screening i amtet.

Der er således indgået skriftlige aftaler om overførsel af gylle på i alt 82,36 ha. Ejede arealer udgør 80,24 ha, mens forpagtede arealer udgør 15,0 ha.

Placering af Jørsbyvej 2 og udspretningsarealerne i forhold til naturområder fremgår af figur 1-3.

Figur 1. Placering af Jørsbyvej 2 og udspretningsarealerne ved Strandvænget 40, Feggesundvej 46 og Nordbovej 5.

Udspretningsarealerne ved **Jørsbyvej 2**, **Feggesundvej 46**, **Strandvænget 40** og **Nordbovej 5** ligger nord for Dråby Vig, hvortil afstrømningen sker, se figur 1.

Øst-nordøst for anlægget på Jørsbyvej 2 ligger tre mindre ferske enge i en afstand fra anlægget på ca. 570 m til 1.700 m. Desuden ligger der en fersk eng, der går over i strandeng stik syd for anlægget ud til Dråby Vig i en afstand af henholdsvis ca. 800 m og ca. 850 m for anlægget. Vest og nordvest for anlægget ligger to moser ca. 210 m og

ca. 850 m fra anlægget. Stik nord ca. 550 m fra anlægget på Jørsbyvej 2 ligger en mindre sø, se figur 1.

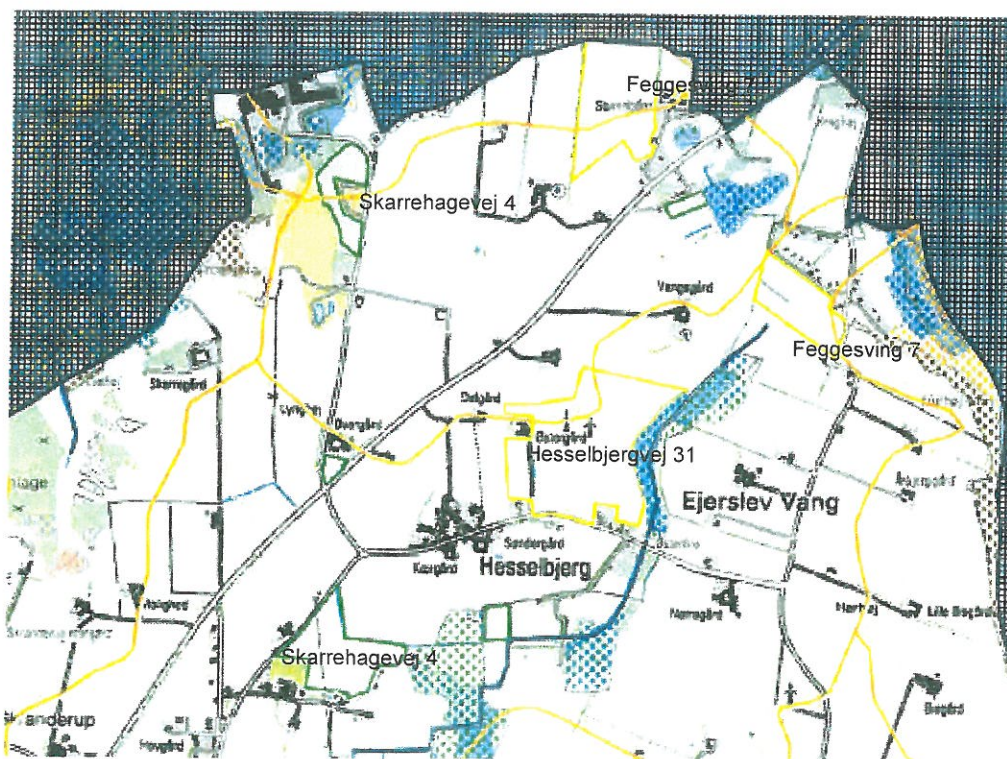
Alle naturarealerne er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Fra det nye anlæg på Jørsbyvej 2 bliver der henholdsvis 145 m og 250 m til Jørsbyvej 3 og Jørsbyvej 4. Til naboen mod sydvest, Strandvænget 34 er der 215 meter.

Arealer med gylleaftale ved **Skarrehagevej 4** ligger dels inden for et område, der i regionplanen er udpeget til særligt beskyttelsesområde og dels i et område, der er udpeget til særligt drikkevandsinteresse. Udspretningsarealerne ved Skarrehage ligger på den nordvestlige del af Skarrehage og afvander til Limfjorden mod vest og nordvest til Thisted Bredning og Feggesund, se figur 2.

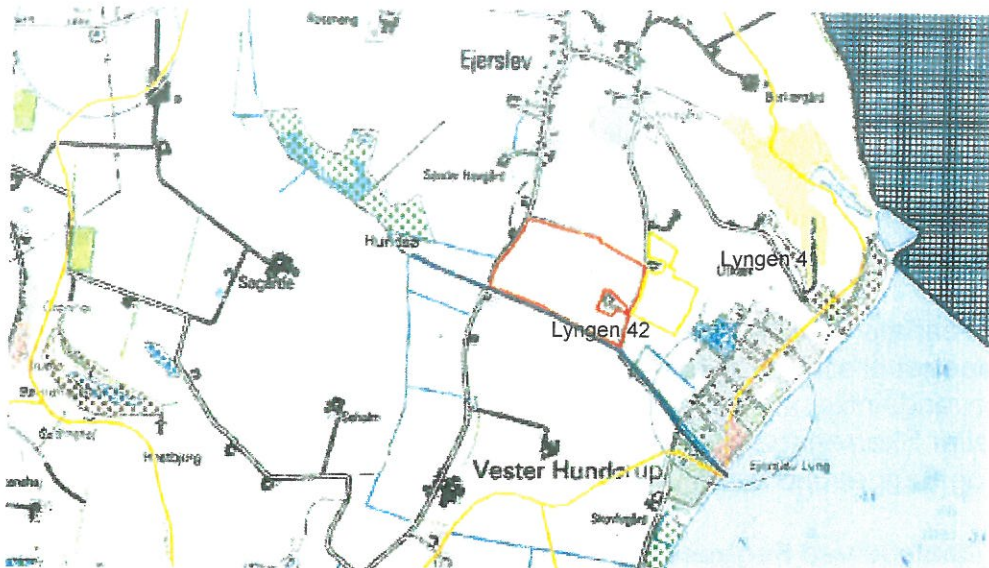
Arealer med gylleaftale ved **Feggesving 7** og **Hesselbjergvej 31** ligger i et særligt beskyttelsesområde. Udspretningsarealet ved Feggesving 7 grænser mod nord op til den vestlige del af Natura 2000-området ved Skarrehage, og en mindre del af arealet ligger indenfor selve Natura 2000-området, se figur 2.

Udspretningsarealerne på 22 ha ved **Hesselbjergvej 31** har ca. 11 ha inden for et område med særlig drikkevandsinteresse (OSD). Arealerne ligger i øvrigt i nærheden af den vestlige del af Natura-2000-området ved Skarrehage, se figur 2.

Figur 2. Udspretningsarealer ved Feggesving 7, Skarrehagevej 4 og Hesselbjergvej 31.

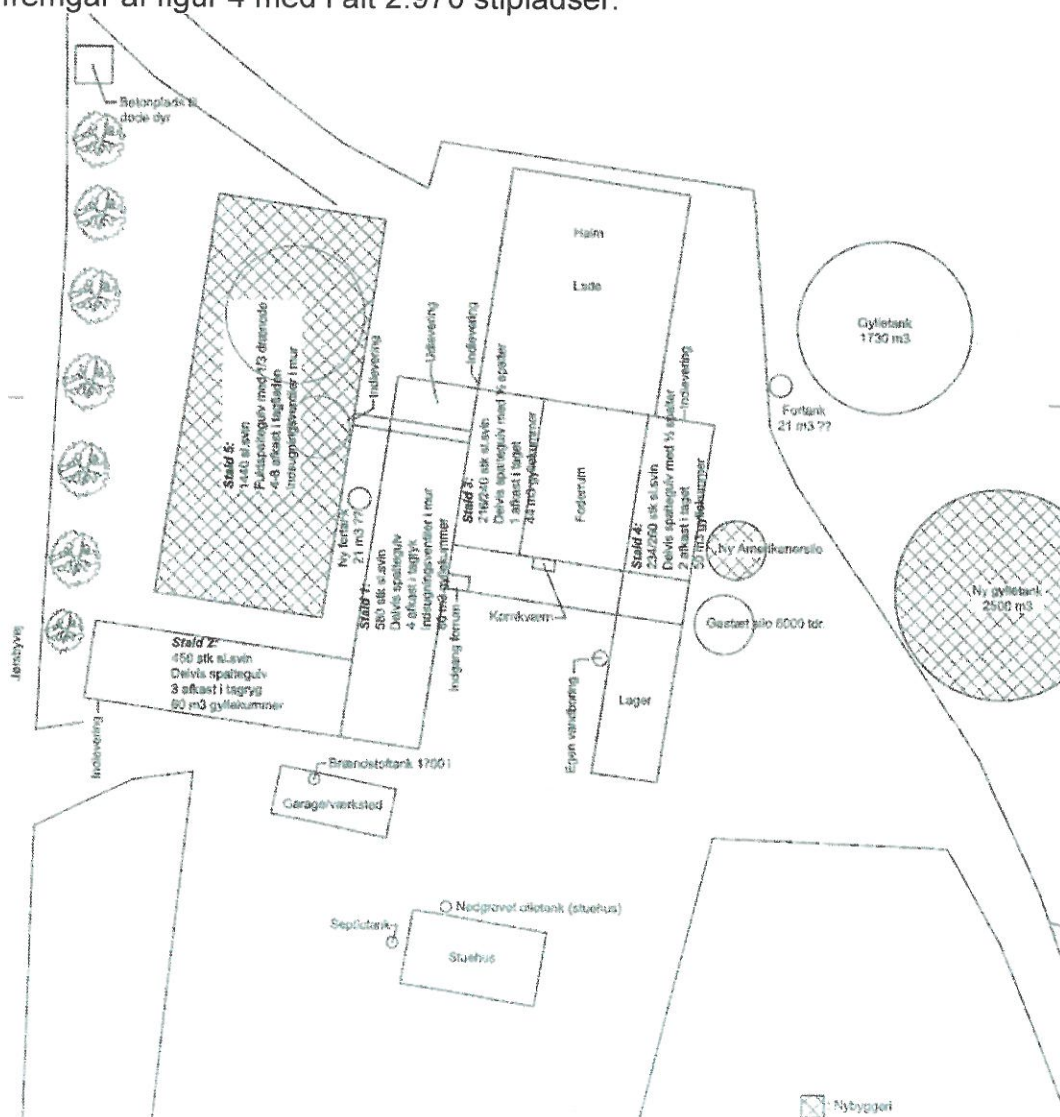
Arealer med gylleaftale ved **Lyngen 41** og udspretningsarealerne ved **Lyngen 42** ligger i et primært jordbrugsområde og i nærheden af den østlige del af Natura-2000-området ved Skarrehage. Udspretningsarealerne afvander til Limfjorden ved Ejerslev Lyng ud for Livø Bredning, se figur 3.

Figur 3. Udspretningsarealer ved lyngen 42 og Lyngen 41.

1.3.1 Staldindretning

Efter udbygningen af ejendommens produktionsapparat vil ejendommen se ud som det fremgår af figur 4 med i alt 2.970 stipladser.

Figur 4: Oversigtsplan over ejendommen efter udbygning.

Den nye slagtesvinestald er på ca. 1.300 m². Stalden er inddelt i 4 sektioner med 18 stier i hver sektion. Ved en belægning på ca. 20 grise pr. sti er der plads til ca. 1.440 slagtesvin på stald ad gangen. Gulvprofilen er spaltes og drænet gulv (stald 5).

Det gamle staldsystem består af 4 slagtesvinestalde på henholdsvis ca. 400 m², 350 m², 300 m² og 200 m², i alt ca. 1.300 m² (stald 1-4). Der er plads til ca. 1.530 slagtesvin på stald ad gangen. Der produceres pt. 4.600 slagtesvin i det gamle staldsystem på årsbasis.

Stald nr. 1 er på ca. 400 m². I stalden er der 29 stier og plads til ca. 20 grise pr. sti. Gulvprofilen er delvist spaltegulv med 1/3 spaltes. Stald nr. 2 på ca. 350 m². Stalden er inddelt i 3 sektioner. Der er i alt 30 stier med plads til 15 grise pr. sti. Gulvprofilen er delvist spaltegulv med 1/3 spaltes. Stald nr. 3 på ca. 200 m². Der er i alt 12 stier med plads til ca. 18-20 grise pr. sti. Gulvprofilen er delvist spaltegulv med 1/2 fuldspaltes. Stald nr. 4 på ca. 300 m². Der er i alt 13 stier med plads til ca. 18-20 grise pr. sti.

Gulvprofilen er delvist spaltegulv med 1/2 spaltes. I både det gamle og nye staldsystem foretages overbrusning af stier.

Gødningssystemet er baseret på gylle. Der er gyllekældre under stalden og kanaler til at lede gyllen til fortank med gyllepumpe og videre til gylletanke. Der vaskes stier ca. 4 gange årligt. I det eksisterende staldsystem foretages udslusning af gylle ca. en gang om måneden. Gyllekanalerne i den nye stald forventes etableret med propper, og udslusning af gylle forventes at komme til foregå ca. hver 14. dag.

Foder opbevares dels udendørs i lukkede korn siloer og dels indendørs i foderlade, se figur 4.

1.4 Gødningsproduktion og -håndtering

Årsproduktionen af husdyrgødning før udvidelsen er på ca. 2.200 m³ gylle og ca. 4.459 m³ gylle efter udvidelsen.

Det skønnes, at der bliver ledt ekstra vand til gyllebeholderen fra befæstede arealer på ca. 1.000 m³, så den samlede væskemængde kommer op på 5.459 m³.

Gyllen opbevares i gylletanke på henholdsvis 1.730 m³ (eksisterende) og 2.500 m³ (nye). Herudover er der 227 m³ opbevaringskapacitet i gyllekældre under det eksisterende staldsystem og 440 m³ i gyllekældre under den nye slagtesvinestald. Efter udvidelsen bliver der således en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 4.897 m³.

En oversigt over virksomhedens kapacitet fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Oversigt over opbevaringskapacitet til flydende gødning på ejendommen

Art	Eks. staldanlæg (m ³)	Nye stald- og opbevaringsanlæg (m ³)	I alt (m ³)
Gyllekældre	227	440	667
Fortanke			
Gylletanke	1.730	2.500	4.230
I alt	2.009	2.172	4.897

Opbevaringskapaciteten på ejendommen efter udvidelsen er således beregnet til 10,8 måneder ($4.897/5.459 * 12 = 10,76 \sim 10,8$ mdr.).

Vask af marksprøjte og maskiner foregår på ejendommen Skarrehagevej 4.

1.5 Ventilationsanlæg

Der er naturlig ventilation i stalden, som fungerer via undertryk. Der er i alt 18 afkast, som placeres ved tagfladen.

Ventilationskapaciteten afhænger af belægningsgrad og klima og varieres fra 22.500 m³/time til 225.000 m³/time.

1.6 Ressourceforbrug

Energiforbruget på virksomheden bruges primært til ventilation og hjemmeblanding af foder. Herudover er medregnet energi til lys og gyllepumpe. Vandforbruget består af drikkevand til slagtesvinene og rengøring af stier.

Ejendommens samlede ressourceforbrug fremgår af tabel 3.

Tabel 3: Ejendommens årlige forbrug af vand og energi før og efter udvidelse

Ressource	Forbrug før udvidelse	Forbrug efter udvidelse
Drikkevand og vaskevand	2.515 m ³	5.086 m ³
EI	65.420 kWh	132.294 kWh
Fyringsolie / brændstof	12.000 l	16.000 l

* Kun brændstof til maskiner.

Der er ingen opvarmning af staldanlægget. Fyringsolie til den private husholdning er ikke medtaget. Ejer er bosiddende på en anden ejendom. Energiforbruget til brændstof er baseret på skøn foretaget af ansøger ud fra de samlede regnskabstal. Elforbruget er baseret på regnskabstal for den eksisterende produktion og ganget med et forholdstal for de ekstra antal dyr efter udvidelsen.

1.7 Kvælstofemission

Den årlige teoretiske ammoniakemission fra stald, mark og lager før og efter udvidelsen er beregnet efter amtsmodellen og fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Årlig emission af ammoniak fra stald, lager og mark – før og efter udvidelse

Emission	Før udvidelse (kg NH ₃ -N)	Efter udvidelse (kg NH ₃ -N)	Ændring (kg NH ₃ -N)
Stald	2.200	3.692	1.492
Lager	231	419	188
Udbringning	962	1.744	782
I alt	3.393	5.855	2.462

Der er ikke lavet beregninger over den teoretisk kvælstofdeposition på baggrund af emissionen fra stald og lager i nærliggende naturarealer.

1.8 Kvælstofudvaskning

Udvaskningsberegninger er beregnet med Simmelsgård IIIb. Kvælstofbalancen og –udvaskningen før og efter udvidelsen fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Kvælstofudvaskning før og efter udvidelsen

	Før udvidelse	Efter udvidelse
Udvaskning i alt (kg/ha)	67	68
Udvaskning i alt (mg nitrat/l)	64	65
Nitratkoncentration, øvre grundvand, mg/l	43	44

Der er regnet med 33 % reduktion mellem rodzonen og det øvre grundvandsspejl og en udvaskning fra udyrkede arealer på 10 kg N pr ha.

Der dyrkes hvert år 19 ha frøgræs eller vinterraps, hvilket giver en reduktion af N-overskuddet på 20 kg N pr. ha, svarende til i alt 380 kg N pr. år.

1.9 Fosforbalance

I tabel 6 er beregninger af fosforbalancen for ejendommen før og efter udvidelsen opgivet. Beregningerne er baseret på fasefodring med anvendelse af fytase og et råproteinindhold i fodret på 150 g pr. foderenhed.

Tabel 6. Fosforbalance før og efter udvidelse (udspretningsarealet er i alt 177 ha)

	Før udvidelse	Efter udvidelse
P-tilførsel, kg i alt	2.646	5.161
P-bortførsel med afgrøder, kg i alt	2.030	4.156
P overskud, kg i alt	616	1.005
P-balance, kg/ha	6,9	5,7

1.10 Støj og støv

Støjkluder er foder-, formalings- og blandingsanlæg, transportsystemer, kompressorer, ventilation samt maskiner til markarbejde.

Formalings- og foderanlægget er placeret i en lukket bygning, og støjen i en afstand af 1 m fra bygningen vil ikke overstige 70 d(Ba). Blandekar og kompressor er placeret i en lukket isoleret bygning. Maskiner til markarbejde vil medføre støj i de perioder, hvor der er aktivitet i marken.

1.11 Lugt

Lugtemissionen og geneafstanden før og efter udvidelsen er beregnet efter "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne (FMK), 2002. Resultaterne af beregningerne fremgår af tabel 7.

Tabel 7: Emission og geneafstande før og efter udvidelsen

	Før udvidelse	Efter udvidelse
Beregnet emission LE/s	10.969	22.091
Aflæste geneafstande til: byzoneområde, landsby + samlet bebyggelse, m	186,2 m	264,3 m
Aflæste geneafstande til: - enkelt bolig uden, m	104,7 m	148,6 m

1.12 Spildevand

Spildevand fra vask af stier ledes til gyllebeholder mens husholdningsspildevand ledes til septiktank. Påfyldning og vask af marksprøjte foregår på anden ejendom.

1.13 Fluer og rotter

Der indsættes rovfluer i virksomhedens gyllesystem. Desuden foretages kemisk bekæmpelse om nødvendigt.

Forekomst af rotter forebygges ved renholdelse af ejendommens arealer og ved sikring af kloakker mod indtrængning af rotter. Bedriften har pt. en fast ordning med rottebekæmpelsesfirma, der sørger for opsætning og tømning af rottekasser samt udlægning af gift mod rotter og mus.

1.14 Affald

Døde dyr opbevares på indhegnet betonplads og bortskaffes via destruktionsanstalt.

Medicinrester og kanyler opbevares i godkendt emballage i aflåst rum/skab og bortskaffes til den kommunale ordning I/S MOK.

Olie- og kemikalieaffald forefindes ikke på ejendommen, men opbevares på Skarrehagevej 4.

Ejendommen er tilknyttet kommunens ordning for dagrenovation.

1.15 Pesticider

Pesticider opbevares på Skarrehagevej 4.

1.16 Til- og frakørselsforhold

Antallet af transporter til og fra bedriften før og efter udvidelsen er opgjort som det fremgår af tabel 8.

Tabel 8: Transporter til og fra virksomheden før og efter udvidelsen

	Antal før udvidelse		Antal efter udvidelse	
	Lastbil	Traktor	Lastbil	Traktor
Husdyr	78		78	
Foder	18		18	
Husdyrgødning	1	110	1	223
Handelsgødning	0		0	
Fyringsolie/brændstof	2		2	
Transport i alt		110		223

Afhentning af dyr til slagtning foregår ca. en gang om ugen. Indlevering af svin til opfodning foregår ca. hver 14. dag.

Husdyrgødningen transporteres primært med traktor fra gylletankene på Jørsbyvej 2 og Skarrehagevej 4. De marker, der ligger på Skarrehage, modtager gylle fra gylletankene ved Skarrehagevej 4. Dette sker ved, at der i forbindelse med udbringning flyttes gylle med lastbil fra gylletankene ved Jørsbyvej 2 til gylletankene ved Skarrehagevej 4. Herefter undgås transport af gylle med traktor på befærdede veje eller igennem landsbyer.

1.17 Oplysninger om virksomhedens valg af bedste tilgængelige teknik

Fodringen er baseret på anvendelsen af fytase. Herved kan råproteinindholdet i foderet sænkes pga. en højere foderudnyttelse. På grund af en bedre foderudnyttelse falder indholdet af fosfor og kvælstof i den producerede gødning fra henholdsvis 21,3 kg P/DE til 20,8 kg P/DE og 91,2 kg N/DE til 82,5 kg N/DE.

Ammoniakemissionen fra staldanlægget begrænses ud fra den valgte gulvprofil i den nye slagtesvinestald. Gulvprofilen i den nye stald bliver drænet gulv, hvorfra der regnes med en emission på 12 % mod 16 % for fuldspaltegulve.

Med henblik på at minimere afstrømningen af kvælstof til overfladevand dyrkes der hvert år 19 ha med frøgræs og vinterraps, hvilket kan reducere kvælstofudvaskningen på de pågældende arealer med 20 kg N pr. ha.

På bedriften anvendes i et vist omfang reduceret jordbehandling. Herved reduceres brændstofforbruget. Samtidig nedsættes udvaskningen af kvælstof til grundvandet, afstrømning af kvælstof til overfladevand og tab af fosfor via erosion på risikoarealer.

På ejendommen arbejdes der desuden med positionsbestemt plantedyrkning. Positionsbestemt plantedyrkning er en teknik, hvor man ved hjælp af GPS-udstyr kan registrere markvariationer og herigennem regulere tildelingen af gødning, kalk og sprøjtemidler efter de lokale forhold. Hensigten er at begrænse ressourceforbruget gennem bedre kendskab til markvariationerne. Der er pt. gjort erfaring med registrering af høst-udbytter og tildeling af kalk på ejendommen. Metoden kræver dog mere erfaring og videreudvikling for at kunne anvendes i andre dele af markdriften.

2 Bilag 2 Morsø Kommunes vurdering

2.1 Renere teknologi

Miljøbeskyttelsesloven har til formål at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund, samt vibrations- og støjulemper. Desuden bygger *Miljøbeskyttelsesloven* på et princip om at anvende den mindst forurenende teknologi. Virksomheden skal derfor indrettes og drives på en sådan måde, at anvendelsen af ressourcer, herunder energiforbrug og affaldsfrembringelse begrænses mest muligt.

Virksomheder er ved nyanskaffelser forpligtiget til, inden for en rimelig økonomisk ramme, at anvende den bedst tilgængelige teknologi. Morsø Kommune vil i den forbindelse gøre opmærksom på BAT-bladene (Bedste Available Teknologi) for landbrug, se f.eks. hjemmesiden http://www.lr.dk/bygningerogmaskiner/informationsserier/batbyggeblade/bat_oversigt.htm

Virksomheden er ikke omfattet af *Bekendtgørelse om grønt regnskab*³, men Morsø Kommune vurderer, at der vil være en miljømæssig gevinst ved, at virksomheden påbegynder udarbejdelsen af Grønt Regnskab. Grønne regnskaber skaber fokus på landbrugs ressource- og næringsstofforbrug og er et godt redskab i forbindelse med udarbejdelse af handlingsplaner og målsætninger, der skal sikre, at virksomheden til stadighed udvikler sig i en miljømæssig positiv retning. Der er derfor i miljøgodkendelsen stillet vilkår om, at virksomheden skal påbegynde udarbejdelsen af Grønt Regnskab, svarende til programmet Grønt Regnskab, Landbrugets Rådgivningscenter, 2001.

Morsø Kommune finder det relevant, at det grønne regnskab indeholder en status for områderne lugt, renere teknologi og naturbevarelse, herunder f.eks. konkrete tiltag til at reducere kvælstof- og fosforudvaskningen og ammoniakemissionen. Ansøger anbefales at forholde sig til, hvorfor der er eventuelle afvigelser i forhold til sidste år, og hvilke tiltag der forventes gennemført indenfor de enkelte områder i det kommende år.

2.2 Luft og lugt

Lugtemissionen før og efter udvidelsen er beregnet ved hjælp af modellen som fremgår af "Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne (FMK), 2002. Modellen er baseret på tyske tal fra 1980'erne. Der er siden sket væsentlige forbedringer i indretningen af staldsystemerne, som er med til at begrænse lugtgener.

Den nærmeste afstand til enkelt bolig i landzone er 145 m, som er afstanden til Jørsbyvej 3. Anlægget ligger således indenfor den vejledende geneafstand på 148,6 m i forhold til enkelt boliger i landzone.

Morsø Kommune vurderer imidlertid, at usikkerhederne ved beregningsmetoden er større end overskridelsen af genegrænserne i dette konkrete tilfælde og konkluderer deraf, at det er usandsynligt, at udvidelsen af dyreholdet på Jørsbyvej 2 vil medføre til væsentlige lugtgener.

³Bekendtgørelse nr. 753 af 25. august 2001 om visse virksomheders pligt til at udarbejde Grønt Regnskab.

Det indgår i vurderingen, at der etableres overbrusning af samtlige stier i staldene, hvilket er med til at sikre en god staldhygiejne og dermed begrænse lugtgenerne fra staldanlægget generelt.

2.3 Støj

Virksomheden ligger relativt isoleret. Det er Morsø Kommunes opfattelse, at støjbidraget fra virksomheden er begrænset og derved ikke giver anledning til væsentlige gener for omgivelserne. For at reducere evt. støj fra ventilationsanlægget er der stillet vilkår om en årlig justering af ventilationsanlægget.

2.4 Affald

Virksomheden fremskaffer farligt affald i form af f.eks. medicin- og pesticidrester, kanyler mv., animalsk affald i form af selvdøde dyr og dagrenovationslignende affald så som plast, papir mv.

Bortskaffelse af farligt affald skal ske til I/S MOK. Den kommunale modtageplads på Nørrebro, Nykøbing er kun til affald fra private.

For at undgå smittespredning og uhygiejniske forhold, er der stillet vilkår om, at animalsk affald skal opbevares i container eller overdækkes med fast, tæt overdækning - f.eks. kadavercap - indtil afhentning.

Alt affald skal i øvrigt afhentes og behandles i overensstemmelse med de til enhver tid gældende affaldsregulativer for Morsø Kommune, ligesom reglerne i *Affaldsbekendtgørelsen*⁴ og senere ændringer skal overholdes.

2.5 Opbevaring af husdyrgødning

Produktionssystemet på ejendommen er etableret således, at al gødning ledes til gyllebeholder. Ejendommen har en opbevaringskapacitet på 4.897 m³ til flydende gødningsvarende til ca. 10,8 mdr. Kravet om mindst 9,0 måneders opbevaringskapacitet er således opfyldt for flydende gødning.

Morsø Kommune vurderer, at opbevaringen af husdyrgødningen på ejendommen er i overensstemmelse med gældende regler og dermed ikke giver anledning til væsentlig forurening af omgivelserne.

2.6 Jord, grundvand og vandløb

I forbindelse med landbrugsvirksomhed er forureningen af jord- og vandmiljøet primært relateret til brugen af næringsstoffer/husdyrgødning i planteavl.

2.6.1 Fosfor

Der tilføres i dag mere fosfor til landbrugsjord, end der fjernes med afgrøderne. Det betyder, at der er risiko for tab af fosfor til omgivelserne. Fosfor tabes primært fra landbrugsjord ved erosion. Regnvand, smeltevand eller vind transporterer fosfor væk fra marken med jorden. Desuden sker der tab ved udvaskning gennem dræn. Et direkte tab af fosfor til vandløbene sker ved vandløbenes nedbrydning af brinkerne.

⁴Bekendtgørelse nr. 619 af 27. juli 2000 om affald.

Jørsbyvej 2 har udbringningsarealer, der afvandes til Limfjorden i et område, der i Regionplan 2005 for Viborg Amt har skærpet målsætning og er udlagt som Natura-2000-område.

Det er Morsø Kommunes opfattelse, at det optimale er, at der ikke er fosforoverskud på udspretningsarealer, der afvandes til naturområder med skærpet målsætning, eftersom der herved er en potentiel risiko for overmætning af jorden med fosfor og dermed udvaskning på sigt.

Viborg Amt har i screeningsafgørelsen af 14. september 2005 vurderet, at der ved tilførsel af fytase i fodret efter udvidelsen af dyreholdet ikke vil blive et betydeligt overskud af fosfor på udbringningsarealerne. Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at fosforoverskuddet efter ændringen er 5,7 kg/ha. Amtet finder i screeningsafgørelsen ikke anledning til yderligere tiltag på bedriften for at reducere fosforpåvirkningen.

Der stilles derfor i miljøgodkendelsen vilkår om, at fosforoverskuddet maksimalt må være 5,7 kg/ha som gennemsnit for ejendommens udspretningsarealer. Dette vilkår suppleres med vilkår om, at ejer er forpligtet til at arbejde for at nedbringe fosforoverskuddet yderligere. Ejer skal desuden minimum hvert 3. år indsende en handleplan for, hvad han faktisk gør og agter at gøre for at nedbringe fosforbalancen på ejendommens udspretningsarealer. Handleplanen kan indgå som en del af det grønne regnskab.

Morsø Kommune forventer, at der i fremtiden vil ske en reduktion af fosforoverskuddet i forbindelse med, at fodringsteknologien forbedres og effektiviteten i staldene øges. Den nuværende gylleseparationsteknologi er ikke interessant for ansøger, da den økonomiske investering ikke vurderes, at stå mål med den miljømæssige gevinst, der vil være ved at fjerne ejendommens relativ begrænsede fosforoverskud. Der findes p.t. ikke gylleseparationsteknik, som er BAT for bedriften.

2.6.2 Kvælstof

Kvælstof fra landbrugsvirksomheder afgives til omgivelserne dels ved fordampning (emission) og dels ved udvaskning.

Ammoniakfordampning

Fordampning (emission) af kvælstof fra virksomheden sker i form af ammoniak fra stalde, lager (gyllebeholdere) og udbringning. Der er i forbindelse med ansøgning om miljøgodkendelse foretaget en beregning af ammoniakfordampningen fra stalde, lager og udbringning. Beregningen viser en samlet ammoniakfordampning fra virksomheden på 5.855 kg NH₃-N/år, hvor ca. 70 % stammer fra stalde og lager på ejendommen ($3.692+419/5.855=70,2\%$), dvs. ca. 30 % fordampes i forbindelse med udbringning.

Tabet af ammoniak fra landbrugsvirksomheder vil ophobes i de omkringliggende naturområder, hvor tålegrænserne for kvælstof ligger på et niveau fra 5 kg N/ha/år for de mest følsomme højmoser til mere end 30 kg N/ha/år for de mindst følsomme skovområder (*J. Bak, 2001, Danmarks Miljøundersøgelser*).

Der er ikke i ansøgningsmaterialet gennemført beregninger for ammoniakdepositionen i nærliggende naturområder. Viborg Amt har i screeningsafgørelsen af 14. september 2005 vurderet, at naturområderne i nærheden af ejendommens bygninger kun er af meget begrænset værdi, og at den forøgede ammoniakemission, som følge af udvidelsen derfor ikke vil kunne påvirke naturområderne nævneværdigt.

Viborg Amt vurderer ligeledes, at den forøgede ammoniakemission ved udbringning ikke vil øges i et omfang, der vil kunne påvirke naturarealer nævneværdigt.

Morsø Kommune vurderer, at såvel udbringningen som opbevaringen af gyllen er hensigtsmæssig i forhold til at begrænse ammoniakemissionen fra ejendommen mest mulig. Morsø Kommune understreger dog, at det altid er vigtigt, at udbringning af gødning sker under de bedst mulige teknologiske og vejrmæssige forhold, for til enhver tid at begrænse kvælstofpåvirkningen af nærliggende naturområder mest muligt.

På baggrund af Viborg Amts vurderinger i screeningsafgørelsen af 14. september 2005 er det Morsø Kommunes opfattelse, at den øgede ammoniakemission og deraf følgende deposition i naturområderne omkring Jørsbyvej 2 som følge af udvidelsen ikke vil have væsentlig betydning for sammensætningen af flora og fauna i nærliggende naturområder.

Morsø Kommune vurderer således, at ammoniakemissionen fra virksomheden er acceptabel, og der er derfor ikke stillet vilkår om at begrænse af ammoniakfordampningen fra anlæg eller i forbindelse med udbringning yderligere.

Kvælstofudvaskning

Udvaskning af kvælstof sker efter udspredding på markerne, hvor kvælstof i jorden kan udvaskes til overfladevand og grundvand.

De næringsstoffer, der udvaskes fra landbrugsarealerne, vil først og fremmest kunne påvirke de søer og marine områder, som stofferne føres til, hvorimod vandløbene i mindre omfang vil blive påvirket af næringsstofferne.

Viborg Amt vurderer i screeningsafgørelsen af 14. september 2005, at tilførslen af kvælstof til overfladevand til Limfjorden ikke vil blive påvirket nævneværdigt af projektet under forudsætning af, at der i det fremtidige sædskifte vil blive etableret 19 ha med frøgræs eller vintergrønt, svarende til en begrænsning i udvaskningen på 380 kg N i forhold til udvaskningen med normalt sædskifte.

For at sikre, at udvaskning af kvælstof til overfladevand ikke overstiger forudsætningerne i screeningsafgørelsen er der i miljøgodkendelsen indsat vilkår om et fremtidigt sædskifte med minimum 19 ha med frøgræs, vintergrønt eller tilsvarende.

Vilkåret er formuleret ud fra den vurdering, at modellerne til beregning af kvælstofudvaskningen er under konstant revision, hvorved et vilkår formuleret som reduktion af N i antal kg/ha sandsynligvis hurtigt vil blive forældet og upræcis.

Hvis ansøger ønsker at dyrke andet end vilkåret forudsætter, skal det ved Simmelsgaard IIIb eller lignende dokumenteres, at reduktion i N-udvaskningen som minimum er på højde med reduktionen ved dyrkning af 19 ha med frøgræs, vintergrønt eller tilsvarende.

Indenfor områder med drikkevandsinteresse er amtets krav til nitratudvaskningen til det nydannede grundvand i nitratfølsomt område med særlige drikkevandsinteresser (OSD-områder), at udvaskningen ikke må overstige 40 mg NO³/l. I områder med drikkevands-

interesser (OD-områder) må udvaskningen ikke må overstige 50 mg NO³mg/l til det nydannede grundvand.

Beregninger af nitratudvaskningen i ansøgningsmaterialet efter udvidelsen viser en gennemsnitsudvaskning til det nydannede grundvand på 44 mg NO³⁻ pr. ha. Kun en mindre del af udbringningsarealerne (ca. 11. ha.) ligger i OSD-område, og Morsø Kommune vurderer på den baggrund, at grundvandet ikke vil blive påvirket nævneværdigt af projektet, og at amtets grænseværdier på 40 mg NO³⁻/l og 50 mg NO³⁻/l for henholdsvis OSD – og OD-områder er overholdt.

Morsø Kommune vurderer generelt, at virksomhedens anvendelse og håndtering af husdyrgødning sker på en sådan måde, at kvælstofbelastningen i de nærliggende omgivelser begrænses mest muligt, og med de nævnte vilkår er det det Morsø Kommunes opfattelse, at udvidelsen kan ske uden væsentlig næringspåvirkning af det omliggende miljø.

2.6.3 Pesticider

Pesticider er fællesbetegnelse for kemikalier til brug for bekæmpelsen af ukrudt, svampe og insekter i planteavl. Virksomheden drives konventionelt, og har således et forbrug af diverse pesticider. Der anvendes alene pesticider i driften, der er godkendt af Miljøstyrelsen, og det er Morsø Kommunes opfattelse at såvel anvendelse, håndtering som opbevaring sker forsvarligt og efter gældende lovgivning. For at undgå diffus tilledning af pesticider mv. til omgivelserne stilles der vilkår om, at vask af maskiner m.m. skal foregå på vaskeplads indrettet i overensstemmelse med retningslinierne, som de fremgår af Landbrugets Byggeblade, Dansk Landbrugsrådgivning.

2.7 Til- og frakørsel

Antallet af transporter til og fra virksomheden vil i forbindelse med udvidelsen af dyreholdet stige som følge af større udspretningsareal og deraf følgende stigning i antallet af gyllekørsler. Det er Morsø Kommunes vurdering, at transporterne til og fra virksomheden ikke vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne.

2.8 Morsø Kommunes samlede vurdering

Generelt fremstår virksomheden Jørsbyvej 2, som en veldrevet husdyrproduktion. Virksomheden er omfattet af reglerne i *Husdyrgødningsbekendtgørelsen*, og Morsø Kommune gør opmærksom på, at reglerne som de fremgår der til enhver tid skal overholdes.

Virksomheden ejer omkring 80 ha og Morsø Kommune opfordrer derfor virksomheden til at få udarbejdet en naturplan for ejendommens jorde. En naturplan har til mål at skabe opmærksomhed på de natur- og kulturhistoriske værdier på ejendommen, og fungere som et redskab/vejledning til pleje og forbedring af naturområderne på ejendommen.

Det er Morsø Kommunes opfattelse, at driften af ejendommen med de stillede vilkår i nærværende miljøgodkendelse vil ske uden væsentlig miljømæssig påvirkning af omgivelserne og samtidig sikre, at virksomheden udvikler sig i en miljømæssig positiv retning.